

MAHKEMEDE ADALET*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn., Kemâ yenbağî licelâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahu bi-ihsanin ilâ yevmi'l-cezâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*إِنَّ اللَّهَ مَعَ الْقَاضِي، مَا لَمْ يَجُرْ؛ فَإِذَا جَارَ، بَرَأَ اللَّهُ
مِنْهُ، وَأَلْزَمَهُ*

الشَّيْطَانَ

(ق.ك. عن ابن أبي أوفى)

RE. 90/16 *(Inna'llâhe mea'l-kadî, mâ lem yecür; feizâ câre, beria'llâhu minhü, ve*

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

elzemehü'ş-şeytân) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahiretin hayırları cümlenizin üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şeriflerinden bir demet okuyup, dinleyip tefeyyüz etmek, dinimizi iyi öğrenmek, inceliklerine âşina olmak, Peygamber Efendimiz'in âdâbı ile edeplenmek niyeti ile hadîs-i şerifleri okuyoruz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbainin, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye; Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebvî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtîha*, üç *İhlâs*- ı *Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

a. Allah Adil Hakimle Beraberdır

Okuyacağımız hadîs-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 90. sayfasının sonundaki 16. hadîs-i şeriften başlıyor.

Bugün okuduğumuz birinci hadîs-i şerif kadımlarla, hâkimlerle, adaleti icrâ etmekle, karar vermekle vazifeli insanlarla ilgili. Beyhâkî ve Hâkim *Müstedrek*'inde Abdullah ibn-i Ebî Evfâ RA'dan rivayet etmiş.

Efendimiz SAS buyuruyor ki:¹

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الْقَاضِي، مَا لَمْ يَجْرُ؛ فَإِذَا جَارَ، بَرَأَ اللَّهُ
مِنْهُ، وَأَلْزَمَهُ الشَّيْطَانَ

(ق.ك. عن ابن أبي أوفى)

RE. 90/16 (*Inna'llàhe mea'l-kàdî, mâ lem yecür; feizâ câre, beria'llàhu minhü, ve elzemehü's-şeytàn*)

(*Inna'llàhe mea'l-kàdî*) “Allah kadı ile beraberdir; hâkim ile, mahkemede kararı verecek olan, adaleti icrâ edecek olan kadı ile beraberdir.”

Seviyor, onun yanında yer alıyor, mükâfâtlandırarak, iyi demek. Şartı ne? (*Mâ lem yecür*) “Cevr ü cefâ yapmaması...”

Kadı efendinin, hâkim efendinin adaletsizlik, cevr ü cefa ve haksızlık yapmaması şartı ile... Allah onunla beraber ama bu şartla beraber. Eğer adalet yapacaksa beraber; yoksa rüşvet alacaksa, haksız iş yapacaksa, cevr edecekse, bir tarafa zulmedecekse; o zaman yanında değil...

(*Feizâ câre*) “Hâkim cevr etti mi, zulm etti mi, haksızlık yaptı mı, hükmünü adaletle vermedi mi; (*beria'llâhu minhü*) Allah ondan berî olur,

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.165, no:1251; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.100, no:2303; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.105, no:7026; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.134, no:20238; Abdullah ibn-i Ebî Evfâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.99, no:15016; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.191, no:7112.

uzaklaşır, onu bırakır, ondan himayesini çeker.”

Gitti, kadı efendinin Allah ile beraberliği kalmadı, Allah'ın ona sevgisi, yardımını kalmadı. (Ve elzemehü'ş-şeytân) Ve onu şeytana, şeytanı ona yapıştırır; o şeytanla beraber olur.”

Allah yanından çekilir, şeytan gelir. Ne kadar büyük bir değişiklik, ne kadar korkunç bir felâket, ne kadar kötü bir durum!

Şeytan çok çirkin bir mahlûktur, çok çirkin bir sûreti vardır. Çok korkunç, çok tehlikeli, çok kötü niyetli bir mahlûktur. İnsanı cehenneme sokmak istiyor, şaşkırtmak saptırmak istiyor, Allah'a isyan ettirmek istiyor, yanlış işler yaptırmak istiyor. Allah ihtar ediyor; hepinize, hepimize bildiriyor:

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا

(فاطر:٦)

(Inne'ş-şeytâne leküm adüvvün fe'ttehızûhü adüvvâ.) “Şeytan sizin düşmanınızdır. Siz onun düşman olduğunu bilin; aklınızı başınıza toplayıp, tedbirinizi alın!” (Fâtır, 35/6) buyuruyor.

“—Şeytan sizin düşmanınız, size düşmanlık edecek. Fırsat kolluyor, etrafınızda dolaşır duruyor, kurdun kuzuya saldırmak için etrafında dolaştığı gibi etrafınızda dolaşır. Bakın üstünüze atlar, sizi yer, gırtlığınızı parçalar, mahvolursunuz.” diye Allah onun düşman olduğunu bize bildiriyor.

Peygamber Efendimiz ihtar ediyor.

Böyle bir düşmandan haberiniz var mı? Böyle bir düşmanla teyakkuz haliniz var mı? Böyle bir düşmana karşı devamlı uyanık olma haliniz var mı? Düşmanınız olan şeytanın karşısında;

“—Aman aniden saldırmayın, aman beni tuzağa düşürmesin, aman beni mahvetmesin!” diye bir pürdikkat bekleyişiniz var mı?

“—Yok...”

Böyle bir düşmandan haberiniz var mı?

“—Yok.”

Böyle bir düşmanın düşmanlığını hissediyor musunuz?

“—Yok, her yaptığım işi keyifle yapıyorum!”

Zaten şeytan insana günahı keyifli yaptırır, zevkli yaptırır. İçki içene sorsan ne zevkler ne sefalar var, dans edene çengi oynatana sorsan, aman ne kadar tatlı gazinolar, aman meyhane ne kadar güzel! Aman efendim, şairler, şiirler yazmışlar, kasideler döktürmüşler, şu dilleriyle, şu kalemleriyle ne medihler yapmışlar, ne günahları methetmişler, Allah'ın günah dediği şeyleri nasıl methetmişler! Nasıl şiirler, satırlar dizmişler. Neler neler!

Kimse düşmanın farkında değil. Yahu içinden oyuyor, seni mahvediyor. İçinden yiyor bitiriyor.

“—AIDS mikrobu var!” denilen yere gidiyor musun?

Aslan var, kaplan var, mikrop var, salgın hastalık var, düşman var, tuzak var, PKK var,

anarşist var, tehlike var, bomba olabilir denilen yere gidiyor musun?

“—Yok, ben aptal mıyım hocam?”

E aptal değilsen şeytana karşı da tedbirini al! Madem o kadar akıllısın, açıkgozlülüğünü göster, şeytana uyma, şeytana kanma, Allah yolunda yürü, Allah’ın emrini tut, şeytanın vesvesesine kapılma, şeytanın aldatması ile aldanma!

“—Nereden anlayacağım hocam, ben bunu görmüyorum ki nerede bu?”

İçinden sana duygu gelecek, fikir gelecek. “Çaktım” diyor ya hani. Ne çaktı? Kafasında şimşek çaktı. “Anladım.” diyor. “İçimden öyle geldi, içimden birisi, bir ses bana böyle dedi” diyor.

Meselâ bak ne diyor?

Hastanın birisi geliyor, bana şikâyet ediyor:

“—Hocam, içimden bir ses bana boyuna; ‘İntihar et, intihar et, intihar et!’ diyor.”

“—İntihar iyi bir şey mi?” Değil!

“—İntihar et!” diyor, işi tatlı gösteriyor.

“—Kendini balkondan aşağı at, intihar et.” diyor.

Allah Allah, bak şeytana, nasıl dobra dobra söylüyor. Dobra dobra kandıramazsa dolandırarak kandırır, aldatarak kandırır.

Peki ben ne yapacağım?

İçinden gelen seslere, vesveselere, düşüncelere

karşı uyanık olacaksın; şeytandan olabilir. Bu Rahmânî mi, Rahman'dan mı; şeytânî mi, şeytandan mı geliyor?

“—Aklıma bir fikir geldi. Ben namazı amuda kalkarak kılacağım!”

“—E herkes ayaküstü kılıyor, sen niye böyle tepesi üstü, amuda kalkarak kılmak istiyorsun?”

“—İçimden öyle geldi.”

“—Şeytandan...”

“—Şeytandan olduğu nereden belli oluyor?”

“—Rasûlüllah'ın sünnetine aykırı, Kur'an'a aykırı...”

“—Efendim, böyle yaparsam çok iyi olacakmış gibi geliyor.”

İşte şeytan böyle güzel gösterir ambalajlar; öyle yaparsan iyi olacak gibi gelir.

Şeytandan kurtulmanın bir çaresi neymiş?

Kur'an'ı iyi öğrenmekmiş, dinimizi iyi öğrenmekmiş. Dini iyi öğrenirsen; “Bu Kur'an'a aykırı, bu hadise aykırı!” dersin, o zaman anlarsın. Öyle herkes keyfine göre, ortaya bir din koymaya kalkarsa, bu insanlar öküze de tapar, eşeğe de tapar, ata da tapar, ite de tapar, puta da tapar.

Tapıyor; benim söylediğim kuru bir laf değil. Fiilen tapınıyor. Kimisi puta tapıyor; hem ata, hem ite, hem puta tapıyor, her şeye tapıyor.

Demek ki içimizden gelen sesler şeytandan olabilir, nefisten olabilir, tehlike oradan gelebilir aman dikkat, aman!

“–Ölçü nasıl, nereden?”

Ölçü Kur’ân-ı Kerîm’den, şeriatten... İlim öğreneceğiz, hepimiz İslâm’ı öğreneceğiz.

“–El-hamdü lillâh ben müslümanım hocam.”

İyi maşaallah maşaallah, Allah nazardan saklasın, Allah dâim eylesin. Pek güzel, maşaallah evlâdım da, kardeşim de, bacım da veya teyzem de, amcam da neyse pek güzel, pek güzel de işte bakalım yaptığın doğru mu, eğri mi?

Kur’an’ı uygulayacaksın. Kur’an’ı aç, oku, uygula! Hadîs-i şerifleri aç, oku, uygula. Bunları bize anlatan fıkıh, ilmihal kitaplarını, büyük alimlerin kitaplarını aç, oku, uygula. Dinini öğrenmek zorundasın.

Nasıl millet daha çok hediye veren gazeteyi buluyor, gidiyor onu alıyor. Nasıl malın ucuz ve iyi olan yerini biliyor. Nasıl baklavacının en iyi baklava yapanını arayıp buluyor. Ara sokakta hanın üçüncü katında olsa bile nasıl buluyor, keyfine uygun şeyleri nasıl buluyor... İnsan ahiretine uygun olan şeyi de arayacak bulacak muhterem kardeşlerim! Şeytana uymayacak.

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا

(فاطر: ٦)

(Inne’ş-şeytâne leküm adüvvün fe’ttehızûhü adüvvâ.) “Şeytan sizin düşmanınızdır. Siz onun düşman olduğunu bilin; aklınızı başınıza toplayıp, tedbirinizi alın!” (Fâtır, 35/6)

Şeytan insana çok çeşitli suçlar işlettirir, günahlar işlettirir, haramlar işlettirir tamam. Bunların karşısında duracağız, yapmayacağız, direteceğiz, ayetlerin emirlerini tutacağız, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şeriflerindeki tavsiyeleri tutacağız.

Biz burada hadis dersi yapıyoruz, Peygamber Efendimiz'in tavsiyelerini okuyoruz. İnşaallah, Allah fırsat versin, bir de haftanın bir gününe ayet dersi koyalım. Bir camide de inşaallah âyetleri okuyalım. Bir camide fırsat olsun inşaallah, fıkıhın ahkâmını da okuyalım; dinimizin emirleri yasakları nasılmış, öğrenelim.

“—E hocam, senin keyfin gelecek de tefsirden bir âyet okuyacaksın da, fıkıhtan bir sayfa açacaksın da, üç tane ahkâm okuyacaksın da onu mu bekleyeceğim?”

Beklersen zarar edersin. Bekleme! Al bir kitap, sen evinde okumaya başla. Çoluk çocuğunu da topla;

“—Çocuklar, bir saat fıkıh dersi var akşam; var mısınız? Sevap, oturun bakalım. Hanım sen de otur, bırak bulaşıkları ben yıkayacağım. Söz, ben yıkayacağım, sen bu hadis dersini dinle, bu tefsir dersini, bu fıkıh dersini dinle, bulaşıklar benden, çamaşır da benden, her şeye razıyım; ne olacak, yeter ki sen Allah'ın emrini bil! Otur bakayım şuraya, ben şimdi senden ev işi istemiyorum, gündüz yapsaydın. Şimdi ilim öğrenme zamanı. Bir saat Kur'an, bir saat hadis...” de.

Her gün dinimizi böyle öğrenirsek birikir; o zaman biter.

Burada benim arkadaşlarım vardı, hemşeriler. Akşehirli, Konyalıları haftada bir toplana toplana Kur'ân-ı Kerîm'i kaç defa bitirdiler.

Sen Kur'ân-ı Kerîm'i baştan sona okudun mu hiç? Söyle bakayım. Kendi kendine sor, bana cevap verme.

Kur'ân-ı Kerîm'in mânasını baştan sona okudun mu? Hatim indirdin tamam ama anlamadan indirdin.

Ne mânaya geliyor söyle bakalım? "Burası ağlanacak yeri mi gülünecek yeri mi?" söyle bakalım!

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ. وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ. وَصَاحِبَتِهِ
وَبَنِيهِ. لِكُلِّ امْرِيٍّ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ

(عبس: ٢٧-٣٤)

(Yevme yefirrü'l-mer'ü min ahîh. Ve ümmihî ve ebîh. Ve sâhibetihî ve benîh. Li-küllî'mriin minhüm yevme izin şe'nün yuğnîh.) [O gün kişi kardeşinden, annesinden ve babasından, hanımından ve çocuklarından kaçır. O gün herkesin kendine yetip artacak bir derdi vardır.] (Abese, 80/34-37)

Hadi bakalım ağlayalım mı, gülelim mi, söyleyin bakalım: Ağlayacağız. Ne diyor?

(Yevme yefirrü'l-mer'ü min ahîh) "Adam o günde kardeşinden kaçacak, firar edecek."

(Ve ümmihî ve ebîhi) "Anasından, babasından kaçacak." Neden?

“—Evlatlık yapmadığı için anası babası davacı olacak, Allah’a şikâyet edecek.” diye.

(*Ve sâhibetihî ve benîh*) “Karısından kaçacak, çocuklarından kaçacak.”

“—Kocalık vazifesini yapmadı, babalık vazifesini yapmadı.” diye.

O gün ne zor bir gün olacak.

Hadi bakalım ağlayacakmış mısınız, gülecekmiş misin, gör bakalım. Kimse bir şey bilmiyor. Hoca nikâh kıyacağı zaman ölüm ayetlerini okuyor, cenazede başka şeyi okuyor. Bilmiyor, Arapça bilmiyor, ahkâmı bilmiyor, Kur’an’ı bilmiyor.

Olmaz!

Hasan-ı Basrî Hazretleri yeminle söylüyor:

“—Ben Kur’ân-ı Kerîm’in bir harfini bile eksik okumadım.”

Sen bir harfini değil, hiçbirini doğru okumadın; çünkü sen alim de değilsin, hafız da değilsin, kurrâ da değilsin, müttakî de değilsin! Çünkü sen Kur’ân-ı Kerîm in bir harfini düşürmek değil, tamamını düşürdün yahu!

Neden?

Kur’an’ı hiç uygulamadın ki; faiz yiyorsun, bira içiyorsun, kumar oynuyorsun, harama bakıyorsun, evinde televizyon; keyif, zevk, sefa, bolluk, israf, kötülük, tembellik...

Hani Kur’an?

Kur’ân-ı Kerîm insanın hareketlerine gelecek, hareketlerine tesir edecek, hareketleri Kur’an’a

uygun hareketler olacak, icraatı da öyle.

Bir, hareketlerine tesir edecek;

“—Bu adamın hareketi Kur’an yolunda, tam Kur’an’a uygun.” denilecek, öyle olacak.

İki: Ahlâkına tesir edecek, ahlâkı Kur’an olacak.

Sen Kur’an ahlâklı mısın, şeytan ahlâklı mısın? Bencil misin, kibirli misin, gururlu musun, hasetçi misin, cimri misin, pinti misin? Evet.

O zaman senin Kur’an’la ilgin yok; Kur’an senin içine girmemiş, Kur’an senin ahlâkını düzeltememiş.

Derviş misin? Ne dervişi?

Sen kamyonu yolda devirmişsin. Derviş değilsin, kamyonu uçuruma devirmişsin. Söz dinlemezsin, nefsini yenmezsin, hocana itaat etmezsin, tesbihini çekmezsin... E ne oldu, nerede kaldı?

Evet, bunları hep kendi kendimize soracağız, insaf ile kararı vereceğiz.

Peygamber Efendimiz Hz. Ali Efendimiz’in evine girerken, bir örtü görmüş, geri dönmüş girmemiş. Hz. Ali Efendimiz anlamış vaziyeti, peşinden koşmuş.

“—Yâ Rasûlallah! Evimize geliyordun, gelecek gibi oldun, geri döndün, bir şeye mi kızdın, ne var?”

“—O örtü ne?”

“—İşte küçük bir örtü.”

“—O örtüyü satsaydın da parasını fukaraya tasadduk etseydin ya!” diyor.

Bir örtü; dört dirhemlikmiş, çok fazla bir şey değil. Bir dirheme bir salkım üzüm almışlar, hastaya götürmüşler o zaman. Dört dirhem, dört salkım üzüm; üç, dört kiloluk üzüm parası. En kaliteli üzüm, çavuş üzümü, bilmem kokulu üzüm ve saire neyse işte o kadarlık.

Peygamber Efendimiz öyle bir perdeyi görünce geri dönmüş. Bizim hâlimiz ne olacak, bizim işimiz ne olacak?

Onun için aziz ve muhterem kardeşlerim!

Elimizi vicdanımıza koyacağız. Bak, evet, sen kadı mısın, değilsin. Hâkim misin, değilsin.

“—Hocam, el-hamdü lillah ben bu hadisten paçayı kurtardım. Çünkü benim mesleğim hâkimlik, kadılık değil.”

Sen de doğru hükmedeceksin, kendi hakkında, hanımın hakkında, çoluk çocuğun hakkında sen de doğru hüküm vereceksin. Kendine de zulüm etmeyeceksin.

Günah işleyen ne yapıyor? Günah işleyen ne yapmış oluyor? Nefsine, kendisine zulmetmiş oluyor. Neden?

Bu vücut cehennemde yanacak.

Cehennemde yanacağı için günah işleyen ne yapmış oluyor? Nefsine zulmetmiş oluyor. Nefsine zulmedenler günahkârlar. Neden? Kendisini cehennemlik ettiği için. O bakımdan hiç zulüm yapmamak için her şeye dikkat etmek lazım.

Evet, adalet... Adalet şahsen de lazım bize, kendi nefsimize karşı haksızlık yapmamak bakımından... Hakkını vermek, haksızlık

yapmamak, ezmemek, her şeyi ölçülü yapmak, şımartmamak.

Ailemize karşı da adaletli olmamız lazım, evlatlarımıza karşı da adaletli olmamız lazım, toplumda da adaletli olmamız lazım, devlet idaresinde de adaletli olmak lazım. Her şeyde hakkaniyet, adalet esas olması lazım.

O bakımdan adalet İslâm'ın en önemli emirlerinden birisidir.

وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ

(النساء: ١٣٥)

(*Ve lev alâ enfüsiküm evi'l-vâlideyni ve'l-akrabîn*) “Kendinizin aleyhine bile olsa, annenizin babanızın aleyhine bile olsa, akrabalarınızın aleyhine bile olsa adaletten ayrılmayın!” (Nisâ, 4/135) buyruluyor.

Eğer adalet yaptığın zaman kendin zarara uğrayacak bile olsan, hüküm senin kendi aleyhine bile olacak olsa, ana babanın bile aleyhine olacak olsa, akrabalarının bile aleyhine olacak olsa o hükmü vereceksin!”

Şu şöyledir! Cart imza, bitti.

“—Aleyhinde oldu bu!”

“—Ne yapalım, adalet, Allah'ın emri bu!” diyecek.

Kendi aleyhinde, ana babasının akrabasının aleyhinde bile olsa adaletten ayrılmaması gerekiyor. Müslümanlık bu... Müslümanlık lafla değil, kolay değil. Zor da değil, kolay da değil.

Biliyorsun ama yapamıyorsun; işte zorluğu burada.

Kolay, bilmesi kolay; kimsenin hakkını yeme, kul hakkı yeme!

E yiyorsun, tatlı geliyor, beleşten bedavadan tatlı geliyor, yutuyor millet. Hani “deveyi hamuduyla yutmak” derler. Deve zaten kocaman bir mahlûk. Ağızdan sığmaz, kocaman bir mahluk, bir de devenin üstündeki hamudunu bile çıkarmıyor, semeri memeri her şeyiyle lop yutuyor. Hiç ayırmadan semerini, kemerini ayırmadan yutuyor; haram, helal demeden yutuyor.

Adaletli olacağız, çok dikkat edeceğiz, şaka değil bu, çok mühim bir iş, işin temeli. Her işimizde ölçülü, dengeli, adaletli olacağız.

Terazi elimizde olacak, haktan milim ayrılmayacağız, santim ayrılmayacağız.

Bu ilk hadîs-i şerif, çok mühim bir hadîs-i şerif. Hâkim adaletten ayrılınca Allah yanından çekiliyor, şeytan yapışıyor, şeytan ona yoldaş oluyor. İnsan da adaletten ayrıldı mı öyle olur, muhterem kardeşlerim!

Şeytan insana dış geçirdi mi, yapıştı mı, o zaman insan iyiliği sezer, yapmak ister, yapamaz; yapmak ister, yapamaz. Kötülüğü anlar, kötü olduğunu bilir; bırakmak ister, bırakamaz; bırakmak ister, bırakamaz.

Neden? Şeytan bıraktırmıyor.

“—Ben bunun pençesine düşmüşüm, nasıl kurtulacağım?” Mühim olan o.

Bak Hadîs-i şerifte ¹⁶ Peygamber Efendimiz

buyurmuş ki:²

مَا مِنْ خَمْسَةِ أَبْيَاتٍ، لَ يُؤَدَّنُ فِيهِمْ بِالصَّلَاةِ، وَتُقَامُ
فِيهِمْ بِالصَّلَاةِ؛ إِلَّا اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ

(حم. طب. عن أبي الدرداء)

RE. 381/5 (*Mâ min hamsetü ebyâtin*) “Hiçbir beş tane ev yoktur ki, (*lâ yüezzenü fîhim bi’s-salâh, ve tükâmü fîhim bi’s-salâh*) içinde namaz için ezan okunmuyor, namaz için ikâmet getirilmiyor; (*ille’stahveze aleyhimü’s-şeytân*) şeytan oraya hâkim olur, şeytan oraya bastırır, gâlip gelir.”

Müslümanlar bir yerde beş ev kurmuşsa; dağda, yaylada, ovada, köyde, sahilde, tenhada, ovada, bayırda, çayırdaki, kırdaki, kırsal kesimde, beş tane (ev yan yana oldu; ezan okumak, kamet getirmek cemaatle namaz kılmak bunların boynuna vazife olur.”

“Böyle yapmazlarsa, (*istahveze aleyhimü’s-şeytân*) şeytan onlara dişini geçirir, hâkimiyetini kurar, onları hâkimiyeti altına alır.”

İşte öyle bir durum olursa, şeytan insanı avucuna alırsa, pençeyi takarsa, halkayı burnuna geçirirse insanı oynatır. O zaman kurtulmak istersen, kurtulamazsın.

“—Ayı, ayıcının elinden kurtulmak istemiyor mu?” İstiyor ama kurtulamıyor.

²Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.445, no:27553; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIX, s.340, Ebü’d-Derdâ RA’dan.

“—Ayı, ayıcıyı yenebilir mi?”

Karşı karşıya gelseler, ah ayının burnundaki o halka olmasa o zaman çingeneyi aşağı devirecek, yenecek; daha kuvvetli ama çingene burnunu çektiği zaman halka burnunu acıtınca “ay ay” diyor, “vay vay” diyor, bağıyor, bir şey yapamıyor. “Kalk.” deyince kalkıyor, “Otur.” deyince oturuyor; ayıyı tefe koyup oynatıyor.

Şeytan da insana hâkim oldu mu, insan kendisini kurtaramaz.

Ne yapacak? Şeytanın hâkimiyetine düşmeyecek.

Bak biz onun için derviş olanlara, yeni ders alanlara ne diyoruz: Abdestli gezin! Abdestli gezdi mi şeytan yanına sokulamıyor. Şeytan yanına sokulamayınca insan hayrı kolay yapar. Şeytan yanına sokuldu da pençeyi taktı mı şeytandan yakasını kurtarmak zor olur.

Sinek örümceğin eline geçmişse kurtulur mu? Yakalandı, zor olur.

Koyun kurdun eline geçti mi kurtulması zor olur. Avcı gelecek tüfeği patlatacak, kafasına vuracak, kurttan kurtaracak...

Avcı nerede, çoban nerede, kurtuluş nerede; kolay değil.

O bakımdan şeytana kapılmamak için abdestli gezeceğiz. Bu noktalara dikkat edeceğiz:

Bak adaletten ayrılınca da şeytan insana yapışıyor.

“—Bir de o sebepten yapıştıyormuş; hay Allah ben onu bilmiyordum!”

Demek ki, “Şeytan yapışmasın!” diye adaletli olacağız.

Namaz kılmayınca da, bir yerde cemaatle namaz kılmayınca da şeytan yapıştırmış, hâkimiyetini kuruyormuş.

Demek ki beş aile bir araya geldi mi, bir cemaatle namaz kılma yeri yapacaklar, cemaat olacaklar, ezan okuyacaklar, şeytan kaçacak. Kamet getirecekler, şeytan kaçacak, sokulamayacak.

Abdestli olacak, zikirli olacak, adaletli olacak, Allah’a sığınacak.

“—Aman yâ Rabbi!” diyecek, (*Eûzü bi’llâhi mine’ş-şeytâni’rracîm*) diyecek. Ne demek?

“—Racîm şeytanın şerrinden Allah’a sığınıyorum.” demek. “Taşlanmış, kovulmuş, Allah’ın rahmetinden tard edilmiş olan bu mel’un şeytanın şerrinden Allah’a sığınıyorum.” demek.

“Sığınıyorum” ne demek? “Yâ Rabbi! Beni koru.” demek.

“—Yâ Rabbi! Sana geliyorum, sana sığınıyorum, sen beni bu mahlûktan koru, bu çok korkunç mahlûk. Aman yâ Rabbi! Beni yiyecek, aman, senin yanına geldim, sana sığındım.” diyecek, Allah’a sığınacak.

Bir insan Allah’a sığındı mı, Allah’a iyi kul oldu mu şeytan o zaman da tesir edemez:

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ

يَتَوَكَّلُونَ

(النحل: ٩٩)

(*Innehû leyse lehû sultânün ale'llezîne âmenû ve alâ rabbihim yetevakkêlûn*) “Hiç şüphe yok ki imanı sağlam olanların üzerinde ve Rabbine tevekkül edip dayanan, bağlanan kimseler üzerinde şeytanın tesiri yoktur.” (Nahl, 16/99)

İman edip de Allah’a tevekkül edenlere de şeytanın tesiri olamıyor. İman edeceğiz, Allah’a sımsıkı bağlanacağız, tevekkül edeceğiz.

“—Rabbim bana yardım eder. Sana sığındım yâ Rabbi!” diyeceğiz.

(*Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*) diye evden çıkacak. “Yâ Rabbi! Beni günahlardan koru.” diyecek. Çarşıya pazara girerken, zikrederek girecek, “Beni şeytandan koru.” diyecek, harama bakmayacak, günahı işlemeyecek, haram lokma yemeyecek, korunacak. Yoksa kolay değil. Düşman atlamaya hazır.

b. Allah Borçluya Yardım Eder

İkinci hadîs-i şerif:

Buhârî, Dârimî, İbn-i Mâce, Taberânî ve Beyhâkî gibi diğer kaynaklar Abdullah ibn-i Ca’fer RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:³

³ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.245, no:2400; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.27, no:2205; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.342, no:2595; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.III, s.476, no:1591; İb-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXVII, s.274; Ebû Nuaym, *Hlyetü’l-Evliyâ*, c.III, s.204; Abdullah

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الدَّائِنِ، حَتَّى يَقْضِيَ دَيْنَهُ، مَا لَمْ يَكُنْ فِيمَا يَكْرَهُ اللَّهَ

(خ. فى تاريخه، والدارمى، ه. طب. ك. ق. ض. عن عبد اللّ بن جعفر)

RE. 90/2 (*Inna'llàhe mea dâin, hattâ yakdiye deynehû, mâ lem yekün deynehû fîmâ yekrehu'llàh.*) (*Inna'llàhe mea'd-dâini*) “Allah deyni olan, borcu olan kimseyle, borçluyula beraberdir. Allah borçlanmış adamlarla beraberdir.” Ne zaman? (*Hattâ yakdiye deynehû*) “Borcunu ödeyinceye kadar Allah borçlunun yanındadır; (*mâ lem yekün deynehû fîmâ yekrehu'llàh*) borcu, Allah’ın sevmediği konuda olmadıkça...”

Adam; “Kumar oynayacağım!” diye arkadaşından borç almış. Öyle borçlunun yanında değil.

“—Felekten bir gün çalacağım, eğleneceğim, gezeceğim tozacağım, yılbaşı yapacağım.” diye arkadaşından borç almış. Öyle günah konusunda değil, Allah’ın sevmediği konuda değil. Allah’ın razı olacağı bir konuda borçlanmış:

“—Ev yapacağım, çocuğumu evlendireceğim, param yetmedi, çok sıkıştım, yardım eder misin?” demiş, ödemek niyetiyle borçlanmış.

“—Yok etmek” maksadıyla değil, “Alırım da bunu parmağında oynatırım, vermem. Üç sene, beş sene geciktiririm.” niyetiyle değil, ödemek niyetiyle borçlanmış.

ibn-i Ca’fer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.221, no:15430; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.VIII, s.190, no:7111.

Şimdi öyle kötü insanlar var ki, borcu alıyor, alırken yalvara yalvara alıyor, verirken yalvarta yalvarta vermiyor. Yalvarttırıyor, vermiyor.

“—Yâ, adamın parası bu, kepaze! Senin paran değil. Yalvara yalvara istedin!”

Bir sene, iki sene, üç sene geçiyor; hâlâ vermiyor. Tabi o fena.

Allah, iyi niyetli bir borçlunun yanındadır. Hem ödemesine yardımcı olur hem de ona acır, rahmet eder. Bütün mesele iyi niyetli olmasına bağlı olmuş oluyor.

“—Borcunu ödeyinceye kadar Allah ona yardım eder.” demek.

Gayret verir, işini rast getirir, önüne borcunu ödeyecek fırsatlar çıkarır, o da borcunu ödemek niyetinde olduğundan çalışır, çabalar, oh tamam biriktirir, getirir, alacaklısına verir.

“—Yahu, daha müddeti dolmadan bitirdin.”

“—El-hamdü lillâh, elime fırsat geçti, ödedim.”

Kimisi; “Borcu tehir edince enflasyondan değer düşecek, ne kadar geciktirirsem, o kadar iyi” diye geciktiriyor. Şeytanlık! Herkes işin kolayını bulmuş. Tabii sen kâr ediyor gibisin, borcu veren de zarar ediyor gibi ama aslında sen bu işte çok zarar ediyorsun. Allah her şeyi biliyor, niyetini de biliyor.

Onun için borç almamaya çalış ama mecbur olduysan, aldıysan ödemeye çalış! Eline geçince borçlunun katık yemesi bile câiz değil.

Borcunu bir an önce öde; dondurmayı, baklavayı

kaymağı ondan sonra yersin. Evvela şu borcunu bir öde bakalım.

Adam araba alıyor, ev alıyor, şunu yapıyor bunu yapıyor; alacaklısı oradan bakıyor:

“—Bizim borçlu getirecek de benim paramı bana verecek.”

Adam her şeyi yapıyor.

Biz dergileri basıyoruz, Anadolu’ya gönderiyoruz. Satıyor, abone yapıyor. Biz onlarla kâğıt alacağız, dergiyi yine basacağız, İslâm’a hizmet yapacağız; parasını vermiyor.

Bu sefer abone olan şahıs bize:

“—Ben parasını verdim, dergilerim niye gelmedi?” diyor.

Derginin parası gelmedi. Senin abone olduğunu ben nereden bileyim. “İşte abone parasını falancaya verdim!” diyor, açıyorsun buluyorsun;

“—Abone, parasını sana vermiş. Sen bana verecektin, ben de ona dergi gönderecektim.”

“—Hocam, kusura bakma; işte ev aldım da, araba aldım da...”

“—E kerata, bu para sana öyle yapasın diye mi verildi, senin paran mı? Sen onu sahibine versene; herkesin işi var, gücü var.”

Biz burada “Hizmet yapacağız.” diye canımız burnumuza geliyor. Böyle cebir oluyor, zulüm oluyor; bunları yapmamak lazım.

c. Allah Tek'tir, Tek'i Sever

Üçüncü hadîs-i şerif.

Tirmizî Abdullah ibn-i Mes'ud'dan hasen hadis diye rivayet etmiş. Daha başka kaynaklarda da var, Ebû Hüreyre'den de rivayet edilmiş bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

إِنَّ اللَّهَ وَتَرُّ، يُحِبُّ الْوَتْرَ، فَأَوْتَرُوا يَا أَهْلَ الْقُرْآنِ

ه. ومحمد بن نصر، طب. ق. عن ابن مسعود؛ ات. حسن، ومحمد بن نصر عن علي؛ خط. عن أبي (هريرة؛ ش. عن الضحاك مرسلًا)

RE. 90/3 (*Inna'llàhe teâlâ vitrûn, yuhibbü'l-vitre, feevtirû yâ ehle'l-kur'ân.*)

(*Inna'llàhe vitrûn*) “Allah tektir.”

Vitir, tek demek. Allah tektir, birdir.

(*Yuhibbü'l-vitre*) “Teki de sever.”

Onun için biz meselâ tek rakamlara daha çok değer veriyoruz.

⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.255, no:415; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.199, no:1207; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.5, no:1159; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.144, no:1224; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.441, no:1118; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.87, no:89; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s. 299, no:8242; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.102, no:6537; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.171, no:440; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.136, no:1067; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.439, no:585; Hz. Ali RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.6, no:1160; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.468, no:4244; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.4, no:4571; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.128; Ebû Ubeyde RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.298, no:6938; Dahhâk Rh.A'den. Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.II, s.44, no:435; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LII, s.113; Ebû Hüreyre RA'dan.

Meselâ, üç defa “Sübhânallah” diyoruz. Elimizi, ağzımızı yıkarken suyu üç defa veriyoruz. Bundan dolayı tek rakamına riayet etmeye çalışıyoruz. Allah tektir, teki sever. Vardır bir hikmeti...

Birisi evliyâullahtan, büyüklerimizden birine çiçek getirmiş. Bakmış çift; altı tane veya dört tane.

“—Evlâdım,” demiş; “Bunu bir tane daha az yapsaydın veya bir tane daha fazla yapsaydın, tek olsaydı da hadise uygun olsaydı.”

Çünkü bizim büyüklerimiz dervişlerinin tam Peygamber Efendimiz’in yolunda yürümesini istemişler, her şeylerini onun sünnetine uydurmalarını istemişler. Sakal, bıyık, kılık kıyafet, kazanç, harcama, tasadduk, yaşam, her şeyin sünnete uygun olmasını istemişler.

Öyle olması lazım; söz, sohbet, arkadaşlık, ahbaplık, karılık, kocalık, babalık, evlatlık... Her şeyin Allah’ın rızasına uygun olması lazım.

“—Allah tektir, teki sever.”

Bir de tek bir şey daha var: Vitir namazı... Tek, o da üç tane, bir iki üç. Hiç onun gibi üç rekâtlı bir namaz yok. Hepsi çift çift gidiyor, vitir tek.

Allah vitir namazını sever; o da tek bir namaz, enteresan bir namaz, Efendimiz de vitir namazı kılmayı çok tavsiye etmiş.

Eskiden yatsı kılınırmış, saatler geçermiş, gece tam yatacağı zaman vitir kılarlarmış, gecenin sonuna doğru kılarlarmış; hatta biraz yatıp dinlenip kalkıp öyle kılarlarmış. Sonra birkaç kimse yatıp uyanamayıp da kaçırınca,

kaçtırmayalım diye yatsıdan sonra hemen kılıvermişler.

Aslında şöyle tam yatacağı zamanda vitir namazını kılıp öyle yatmak lazım.

Onun için; (*Feevterû yâ ehle'l-kur'ân*) “Ey Kur'an ehli müslümanlar! Siz de vitir kılın!” diye vitir namazını tavsiye ediyor. Allahu a'lem bu hadîs-i şerif'in bir mânası da o.

“—Allah teki sever, o tek rekât olan vitir namazını da çok sever. Ey Kur'an ehli, ey Kur'an'ı seven müslümanlar! O vitir namazını kaçırmayın, kılın!” diyor.

Onun için, Efendimiz çok tavsiye ettiğinden Vitir namazı” vacib olmuş. Sünnet değil, bizim mezhebimize göre vacib...

Vitr-i vâcib, farza yakın. Onun için kılıyoruz. El-hamdü lillâh yatsının arkasından kılıveriyoruz. İşte o namazı mutlaka kılmak lazım; Allah seviyor.

Evet üç tane hadîs-i şerif oldu.

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
17. 09. 1995 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

